

Parlament federal vul schlucclar la protecziun dal luf

Il cussegl dals chantuns ha deliberà la revisiun da la lescha federala da chatscha

DA MARTIN CABALZAR

■ **La protecziun dal luf duai vegnir schlucclada en Svizra. Quai vul er il parlament federal. En ils puncts dispoitivels è il cussegl dals chantuns suandà il cussegl naziunal en la debatta davart la revisiun da la lescha da chatscha.** La pussaivladad da decimar la populaziun da lufs duai esser dada sche donns entras quest animal stgarpant smanatschan e quai era senza avair prendì mesiras da proteger las muntaneras. Il cussegl federal vuleva lubir da sajettar il luf pir sch'in grond donn smanatscha e ch'il privel po vegnir minimà cun mesiras da protecziun. La ministra d'ambient *Simonetta Sommaruga* ha avertì che la decisiun prendida na saja betg dal tut cumpatibla cun la Convenziun da Berna.

Naginas excepziuns per il castur

En l'avegnir èsi pia lubì da sajettar il luf per prevegnir a gronds donns u privels concrets per ils umans. Renunzià ha la chombra pitschna a las pretensiuns che quai dastgia pir schabegiar suenter ch'ins haja instradà senza success mesiras da proteziun raschunavlas cunter il luf.

Era en in auter punct ha la chombra pitschna midà opiniun ed è suandada ina proposta dal cusseglier dals chantuns *Stefan Engler* (pcd GR). El ha numnadain pretendì da limitar il temp durant il qual ins dastga sajettar il luf d'entschatta settember enfin la fin da schaner. Oriundain vuleva il cussegl dals chantuns er integrar sper luf e castur er il lufscherver en la lescha. La finala ha el tutina suandà la decisiun dal cussegl naziunal.

En dus puncts datti tuttina anc vinavant differenzas tranter las duas chombras. Uschia vul il cussegl dals chantuns desister da numnar er il castur sco animal protegì ch'ins dastga sajettar a moda pli simpla. Plinavant na duain ils chantuns betg esser obligads da reconuscher ils examens da chatscha dad auters chantuns, salvond uschia l'autonomia chantunala sin quest sectur.

Betg limitar las competenzas dals chantuns

Ils examens da chatscha e la surdada da las patentas da chatscha duain restar vinavant en cumpetenzas dals chantuns. Questa posiziun è vegnida defendida energicain cunzunt da *Beat Rieder* (pcd VS), *Werner Hösli* (pps GL), *Stefan*

Il cusseglier dals chantuns **Stefan Engler** ha lantschà cun sia moziun la debatta davart schlucclar la protecziun dal luf. En la debatta parlamentara ha el pudì persvader sias collegas e ses collegas cunter la posiziun dal cussegl federal.

KEYSTONE

Engler (pcd GR). Tenor il Vallesan Rieder duai il vegl regal da la chatscha restar vinavant en cumplina cumpetenzas dals chantuns per uschia er evitar conflicts pussaivels. Tenor si'argumentaziun vegnissian chantuns cun ina gronda fauna e che pratitgeschan la chatscha da patentas evidentain dischavantagiads envers chantuns cun chatscha da revier. Il Glarunais Hösli avertescha la confederaziun da surpigliar senza basegns novas incumbensas sin il sectur da la chatscha senza avair da quests pensums supplementars in niz adequat. Ils examens da chatscha vegnian fatgs cun gronda professionalitad dals chantuns, in'unificziun na saja betg necessaria. Da quest avis è er il Grischun Engler. Sch'i dettia in sectur nua che particularitads chantunales e soluziuns federalisticas sajan giustifitgadas saja quai tar la chatscha. Las differenzas dals sistems da chatscha, da la diversitad da la fauna, da la topografia e da la tradiziun giustifitgeschian soluziuns chantunales. Quai valia tant tar ils examens da chatscha sco tar las premissas per retrair la patentas.

Per la maioritad da la cumissiun plesdeschan *Roland Eberle* (pps AG) e *Werner Luginbühl* (pbd BE) per in'unifica-

ziun che saja era vegnida sustegnida da la maioritad da la conferenza dals chantuns. Era l'uniun tetgala dals chatschaders svizzers sustegnida la reconuschienscha vicendaivla dals examens e da las patentas da chatscha.

Tenor la cussegliera federala Sommaruga na tangheschia la soluziun proponida dal cussegl federal e sustegnida dal cussegl naziunal betg il dretg da regal dals chantuns. Quai confermia er in parairi giuridic. Ella punctuescha ch'els examens restian vinavant en cumpetenzas dals singuls chantuns, sulet la patentas vegnia reconuschida vicendaivlain.

En la votaziun vegn la proposta da la minoritad da la cumissiun sutegnida cun 26 vuschs, quella da la maioritad cun 17 vuschs. Pia duai la suveranità chantunala restar.

Il cussegl dals chantuns ha plinavant era secundà la decisiun dal cussegl naziunal da limitar il dretg da protesta da las organizaziuns pertutgant decisiuns da sajettar singuls animals problematicas.

En il rom da la debatta ha Engler plinavant punctuà da resguardar tar la regulaziun dals animals problematicas il temp da da copulaziun e reproducziun avant ils 31 da schaner staglils 31 da mars. Pli ditg

ch'il temp cuzza e pli pauc ch'ins possa differenziar la vegliadetgna dals animals. Sommaruga ed il cussegl han cundividi quest avis.

Stefan Engler po persvader

La purificaziun da la dumonda centrala è sut tge cundiziuns ch'els chantuns pon regular la populaziun da lufs. Oriundain avevan tant il cussegl federal ed il cussegl dals chantuns favurisà che quai duaja succeder primo per prevegnir a gronds donns e secundo mo sche mesiras da protecziun raschunavlas per la protecziun da las muntaneras n'han betg gi l'effect giavischà. Quai correspundia er a la Convenziun da Berna ed adempleschia la moziun Engler, han Eberle e Luginbühl argumentà.

Il cussegl naziunal ha dentant decidì da stritgar ils plets «gronds» donns e «mesiras raschunavlas. Rieder ha argumentà che la regulaziun entras ils chantuns na periclitgeschia anc ditg betg la populaziun da lufs en Svizra. La chatscha sin lufs na vegnia la finala era betg exequida tras chatschaders u purs, mabain dals organs da chatscha, uschia ch'abus sajan exclus. En Frantscha saja la populaziun dals lufs creschida talmain che la

regenza haja stui decider d'eliminar 19 pertschient dals radund 500 lufs che vivan actualmain en Frantscha. Questa situaziun veglian ins impedir en Svizra.

D'avis cuntrari è *Daniel Jositsch* (ps ZH). I drovia in equilibrer tranter ils differents basegns da protecziun che la lescha da chatscha stoppia ademplir. Quella na duai betg esser ina lescha da sajettar, dentant er betg ina lescha da pura protecziun, mabain «in cumpromiss». La formulaziun generala da donns avria tuttas portas per in spazi d'interpretaziun gigantic. Hösli deplorascha ch'ins n'haja betg dapli confidenza en ils chantuns. La specificaziun e quantificaziun dals donns chaschunian ultra da quai malsegirezzas.

Per Engler èsi impurtant da schlucclar la protecziun actuala dal luf per cuntanscher ina pli gronda acceptanza tar la populaziun ed evitar conflicts che sa resultant cunzunt er en connex cun entiras roschas da lufs. Da l'autra vart sajan ins dentant era pront da reducir il temp che tals animals pon vegnir sajettads. I na gaja era betg per sajettar singuls lufs, mabain per la finala regular l'entira populaziun da lufs ed uschia impedir situaziuns desastrusas sco en Fantscha, argumentescha Engler.

Cussegliera federala Sommaruga renda attents ils parlamentararis a la Convenziun da Berna che pleda da «donns serius», pia gronds u considerabels. La finamira da la regulaziun saja gea d'impedir «donns pli gronds». Dals purs dastgian ins spetgar mesiras da protecziun «raschunavlas e supportablas» per impedir donns entras il luf. La versiun dal cussegl federal e da la minoritad da la cumissiun saja equilibrada.

La finala ha il cussegl sustegnì la proposta da Stefan Engler cun 32 cunter 12 vuschs, respectiv la proposta dal cussegl naziunal e da la minoritad da la cumissiun cun 25 cunter 16 vuschs.

Probabel datti in referendum

Pussaivel ch'il pievel ha tuttina l'ultim pled en il chapitel. L'organizaziun da la protecziun da la natira ha gia annunzià il referendum. Era la Partida socialdemocratica ha communitgà che sch'i vegnia lantschà in referendum cunter la revisiun da la lescha da chatscha vegnia ella a sustegnair quel. Quai haja decidì il directori da partida. La revisiun na saja betg in cumpromiss pragmatic, mabain ina flailentada deplorabla ed inacceptabla da la protecziun da las spezas.